

UDVIKLING AF SAMVÆRSPOLITIK I ORGANISATIONER MED UNG TIL UNG RELATIONER

**Spørgsmål og områder man kan
tage udgangspunkt i og
eksempler**

Guide

En guide til hvordan I kan starte den vigtige samtale om regler for samvær i jeres forening. Følgende guide indeholder:

Spørgsmål man kan tage udgangspunkt i
Benspænd hvis I allerede har en samværspolitik
Eksempler på samværspolitik.

Samværspolitik kan til tider virke og lyde formanende, men det er en måde at forebygge potentielle misforståelser, forventningsafstemme med ansatte og frivillige, sikre medlemsbeskyttelse og forebygge overgreb på børn og unge. I denne vejledning skelnes der ikke mellem retningslinjer for samvær, samværspolitik, leveregler eller kodeks for samvær. Fremadrettet bruges udtrykket samværspolitik. Det er vigtigt at påpege, at der ikke findes ét enkelt svar på en samværspolitik. Den skal udarbejdes og bearbejdes i dialog mellem foreningens børn, unge og voksne. Det er vigtigt, at medlemmerne er med til at drøfte spillereglerne for samværet i foreningen. På den måde bliver der sat ord og billeder på, hvad jeres medlemmer opfatter som krænkende opførsel og godt samvær. En samværspolitik indeholder både, hvad I mener er godt samvær i jeres forening, og hvad man skal gøre, hvis mistanke opstår eller reglerne overtrædes.

En dialog om regler for samvær kunne tage udgangspunkt i følgende emner, der er relevante for jeres forening. Der er muligvis andre emner end præsenteret her. I kan derfor starte med at tale om, hvilke emner, der er vigtige for jer.

- Nuværende erfaring
- Kæresterier og one night stands
- Sociale arrangementer og alkoholindtag
- Den digitale verden i foreningen
- Nye medlemmer og frivillige
- Mistanke og rygter

Da der ikke findes én gældende samværspolitik i foreningslivet, er denne guide bygget op omkring spørgsmål, I kan tage udgangspunkt i.

Spørgsmål I kan tage udgangspunkt i

Nuværende erfaring

Det er altid en god idé at tage udgangspunkt i, hvor jeres forening er lige nu. I kan derfor stille jer selv spørgsmålene.

- Hvordan fungerer det nuværende samvær mellem voksne og unge i vores forening?
- Hvilke gode og dårlige erfaringer har vi, og hvordan håndterede vi det?
- I hvilke situationer er der størst risiko for, at børn og unge i vores foreninger kan blive krænket af nogen art eller på anden måde få overskredet sine grænser?

Kæresterier og one night stands

Folkeskolelærerparagraffen siger, at en leder ikke må have seksuelle forhold til et medlem under 18 år, hvilket skaber en række gråzoner, når jævnaldrende unge mødes i foreningen.

- Hvor går grænsen hos os mellem kæresteforhold, one night stands og udnyttelse af sin position som leder, underviser eller instruktør?
- Hvordan håndterer vi forelskelser og intime forhold mellem en leder og et medlem?

Sociale arrangementer og alkoholindtag

Ungdomskultur i Danmark indebærer alkohol og gode fester. Der er dog relevant at overveje, hvornår skal festen finde sted og er der alternativer til medlemmer, der ikke vil drikke?

- Hvor og hvornår er det tilladt at indtage alkohol i vores forening, og hvornår er det uhensigtsmæssigt og ekskluderende?
- Hvad indebærer det gode sociale arrangement i vores forening, og indebærer det gode arrangement altid alkohol?
- Er det muligt at sige nej tak til alkohol, og hvordan bliver det opfattet i vores forening?

Den digitale verden i foreningen

Sociale medier er i foreningslivet blevet en fast del af det sociale, der ikke kan udelukkes som værende en del af foreningens fællesskab.

- Hvordan undgår vi i vores forening mobning, og sikrer en rimelig og respektfuld omgangstone mellem vores medlemmer på forskellige sociale platforme?
- Hvordan sikrer vi, at der ikke bliver lagt billeder op, som bryder folks private grænser?
- Hvad er vores regler om at tage billeder, og at poste billeder fra foreningens aktiviteter på sociale medier?

Nye medlemmer og frivillige

For at undgå at nye medlemmer skubber sociale normer i en uønsket retning, er det en god idé, at nye ledere og medlemmer i foreningen introduceres til samværsregler for eksempel i forbindelse med lederrekrutteringen.

- Hvordan instrueres nye medlemmer, ledere, frivillige og andet i vores samværspolitik?
- Hvordan ”ansættes” frivillige ved os på forsvarlig vis?

Mistanke og rygter

I foreningslivet har man ofte mange venner og et stort netværk. Det er en god idé at overveje, hvordan man undgår sladder og rygter, og hvordan man sikrer, at der er en kompetent instans, man kan gå til, hvis man oplever at blive krænket eller har mistanke.

- Hvad skal vores medlemmer gøre, hvis de hører om noget, der bekymrer dem?
- Hvad skal vores medlemmer gøre, hvis de bliver vidne til noget?
- Hvem skal vores medlemmer henvende sig til?
- Hvordan sikrer vi, at man kan gå udenom en leder, der er opstået mistanke omkring, eller som har krænket et medlem?

Hvis I allerede har en samværspolitik

Hvis I allerede har en samværspolitik, er der her nogle benspænd, I kan holde op mod jeres regler:

- Hvordan vil samværspolitikken håndtere en specifik hændelse såsom
 - Grov mobning
 - Seksuel krænkelse mellem en leder på 20 år og medlem på 18 år
 - Deling af billeder på nettet
 - Indtag eller medbringelse af stoffer eller alkohol
- Hvordan kan denne samværspolitik sikre, at ingen medlemmer oplever sine grænser overskredet?
- Hvilke emner behandles ikke i samværspolitikken?
- Hvad skal du gøre, ud fra samværspolitikken, hvis der opstår en mistanke om mistrivsel eller krænkelse?

Eksempler på samværspolitik

Til sidst i denne vejledning har vi samlet litteratur og links til eksempler på samværspolitik fra DUFs medlemsorganisationer.

UDVIKLING AF SAMVÆRSPOLITIK I ORGANISATIONER MED VOKSEN TIL BARN RELATIONER

Spørgsmål og områder man kan
tage udgangspunkt i og
eksempler

Guide

En guide til, hvordan I kan starte den vigtige samtale om regler for samvær i jeres forening. Følgende guide indeholder: Spørgsmål man kan tage udgangspunkt i, benspænd hvis I allerede har en samværspolitik og eksempler på samværspolitik.

Samværspolitik kan til tider virke og lyde formanende, men det er en måde at forebygge potentielle misforståelser, forventningsafstemme med ansatte og frivillige, sikre medlemsbeskyttelse og forebygge overgreb på børn og unge. Det er vigtigt at påpege, at der ikke findes ét enkelt svar på en samværspolitik. Den skal udarbejdes og bearbejdes i dialog mellem foreningens børn, unge og voksne. Det er vigtigt, at børnene og de unge er med til at drøfte spillereglerne for samværet i foreningen. På den måde bliver der sat ord og billeder på, hvad jeres medlemmer opfatter som krænkende opførsel og godt samvær. En samværspolitik indeholder både, hvad I mener er godt samvær i jeres forening, og hvad man skal gøre, hvis mistanke opstår eller reglerne overtrædes.

En dialog om regler for samvær kunne tage udgangspunkt i følgende emner, der er relevante for jeres forening. Der er muligvis andre emner end præsenteret her. I kan derfor starte med at tale om, hvilke emner, der er vigtige for jer.

- Nuværende erfaring
- Overnatning
- Omklædning/badning
- Støtte og omsorg – herunder intimsfæren
- Den digitale verden
- Nye medlemmer og frivillige
- Forældresamarbejde og mistrivsel opstået udenfor foreningen
- Mistanke og rygter

Da der ikke findes én gældende samværspolitik i foreningslivet, er denne guide bygget op omkring gode spørgsmål, I kan tage udgangspunkt i.

Spørgsmål I kan tage udgangspunkt i

Nuværende erfaring

Det er altid en god idé at tage udgangspunkt i, hvor jeres forening er lige nu. I kan derfor stille jer selv spørgsmålene.

- Hvordan fungerer det nuværende samvær mellem voksne, unge og børn i vores forening?
- Hvilke gode og dårlige erfaringer har vi, og hvordan håndterede vi det?
- I hvilke situationer er der størst risiko for, at børn og unge i vores foreninger kan blive krænket af nogen art eller på anden måde få overskredet sine grænser?

Overnatning

Næsten alle foreninger tilbyder aktiviteter, hvori der er overnatning. Alt fra telttur til lejre. Det er vigtigt at forholde sig til i en samværspolitik, hvordan man vil håndtere overnatning.

- Hvordan mener vi, at overnatning på for eksempel weekendture skal foregå? Skal drenge og piger sove sammen eller hver for sig – er der en bestemt alder, hvor det er naturligt at skille dem ad?
- Hvor og på hvilken måde overnatter ledere, instruktører eller andre voksne?
- Hvordan putter vi børn i vores forening, og hvad må lederen?

Støtte og omsorg – herunder intimsfæren

I voksen til barn relationer spiller støtte og omsorg en vigtig rolle. I foreningslivet kommer ledere meget tæt på børnene f.eks. hvis et barn ikke kan sove, eller har tisset i soveposen. Det er derfor vigtigt, at I udvikler på spørgsmålene, så de tager udgangspunkt i situationer, som I har haft.

- Har vi regler for, hvordan ledere, instruktører og andre voksne kan udøve omsorg med en bevidsthed om egen rolle og grænser?
- Hvordan kan vi gøre hinanden opmærksomme på vores rolle og ansvar som ledere og instruktører – herunder for at beskytte andre ledere?
- Hvor går grænsen mellem at kramme, trøste, opmuntre eller tumle og fysisk overgreb og krænkelser?

Omklædning/badning

En anden naturlig del i foreningslivet er omklædning og badning

- Hvordan sikrer vi, at børn og unges blufærdighed ikke bliver krænket i forbindelse med badning og omklædning?
- Hvordan finder badning og omklædning sted?

Den digitale verden

Sociale medier er i foreningslivet blevet en fast del af det sociale, der ikke kan udelukkes som værende en del af foreningens fællesskab. Udover det, så har alle et kamera i sin lomme – alle har og kan tage billeder af foreningens aktiviteter.

- Hvordan undgår vi i vores forening mobning, og sikrer en rimelig og respektfuld omgangstone mellem vores medlemmer på forskellige sociale platforme?
- Hvordan sikrer vi, at der ikke bliver lagt billeder op, som bryder folks private grænser?
- Hvem følger hvem? Må børn følge voksne på sociale medier? Må man være venner?
- Hvad er vores regler om at tage billeder, og at poste billeder fra foreningens aktiviteter på sociale medier? Hvem tager billeder, og hvad bruger vi billederne til?

Nye medlemmer og frivillige

For at undgå, at nye medlemmer skubber sociale normer i en uønsket retning, er det en god idé, at nye ledere og medlemmer i foreningen introduceres til samværsregler for eksempel i forbindelse med lederrekrutteringen.

- Hvordan instrueres nye medlemmer, ledere, frivillige og andet i vores samværspolitik?
- Hvordan ”ansættes” frivillige ved os på forsvarlig vis?

Forældresamarbejde og mistrivsel opstået udenfor foreningen

Mange forældre har en positiv bekymring for deres børns/unges deltagelse i foreningslivet. Det er derfor en god idé at være skarpe på, hvornår forældre inddrages.

- Om hvad og hvordan får forældre oplysninger fra vores forening?
- Hvordan følger vi som forening op på bekymringer rejst af forældre, familie eller et medlems venner?
- Hvordan håndterer vi, hvis vores medlemmer mistrives på baggrund af hændelser sket udenfor foreningen?
- Hvornår skal forældre inddrages?

Mistanke og rygter

I foreningslivet har man ofte mange venner og et stort netværk. Det er en god idé at overveje, hvordan vi undgår sladder og rygter, og hvordan vi sikrer, at der er en kompetent instans, man kan gå til, hvis man oplever at blive krænket, eller har mistanke.

- Hvad skal vores medlemmer gøre, hvis de hører om noget, der bekymrer dem?
- Hvad skal vores medlemmer gøre, hvis de bliver vidne til noget?
- Hvem skal vores medlemmer henvende sig til?
- Hvordan sikrer vi, at man kan gå udenom en leder, der er opstået mistanke omkring, eller som har krænket et medlem?

Hvis I allerede har en samværspolitik

Hvis I allerede har en samværspolitik, er der her nogle benspænd, I kan holde op mod jeres regler:

- Hvordan vil samværspolitikken håndtere en specifik hændelse såsom

Grov mobning

Seksuel krænkelse mellem en leder på 20 år og et medlem på 18 år

Deling af billeder på nettet

Indtag eller medbringelse af stoffer eller alkohol

- Hvordan kan denne samværspolitik sikre, at ingen medlemmer oplever sine grænser overskredet?
- Hvilke emner behandles ikke i samværspolitikken?
- Hvad skal du gøre, ud fra samværspolitikken, hvis der opstår en mistanke om mistrivsel eller krænkelse?

Eksempler på samværspolitik

Til sidst i denne vejledning har vi samlet litteratur og links til eksempler på samværspolitik fra DUFs medlemsorganisationer.

LOVGIVNING

Hvad siger loven og hvad betyder
det i praksis

Hvad siger loven og hvad betyder det i praksis

Børneattest

Foreninger med aktiviteter for børn under 15 år skal indhente børneattest, inden de ansætter nye medarbejdere eller frivillige, hvis personen skal have direkte kontakt med børn under 15 år. Læs nærmere om børneattester her: <https://duf.dk/artikel/boerneattester/>

Samleje og anden kønslig omgang

Grundlæggende er det i følgende straffelovens §§ 222, 224 og 225 ulovligt at have samleje eller anden kønslig omgang med børn under 15 år.

Dertil kommer 'folkeskolelærerparagraffen', som straffelovens § 223 populært omtales. Jævnfør folkeskolelærerparagraffen er det ulovligt at have samleje eller anden kønslig omgang med unge under 18 år, der er betroet én "til opdragelse", eller hvor det seksuelle forhold skyldes groft misbrug af alder og erfaring.

Herudover straffes blufærdighed med fængsel eller bøde ifølge straffelovens § 232.

Straffelovens regler betyder, at selv om den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år, er det fortsat strafbart at have samleje med en person under 18 år, som er betroet en til opdragelse. I foreningssammenhæng vil det sige, at ledere, undervisere, instruktører og medarbejdere ikke må have seksuel omgang med unge under 18 år i direkte relation, som tager del i foreningens aktiviteter – også selv om de er fyldt 15 år.

Det vil sige, at når man er træner, underviser, leder eller instruktør, har man en betroet relation til den unge eller barnet, der modtager undervisning. Det er derfor ulovligt som leder at have seksuelt samkvem med en person under 18 år, som man er leder for. Det har ingen betydning, at personen selv opfordrer til seksuelt samvær. Bestemmelserne gælder, uanset hvilket køn.

Generel underretningspligt

I servicelovens § 154 er der en generel underretningspligt, som gælder i hele samfundet generelt:

Den, der får kendskab til, at et barn under 18 år udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling, eller som lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen.

Dette betyder konkret, at man har en pligt til at underrette barnets bopælskommune om bekymringer generelt. Det kan både være vold i hjemmet, mistanke om incest, ulovlig seksuel omgang som beskrevet ovenfor og i øvrigt generelt mistrivsel. Det foregår helt konkret ved at udfylde formularen på bopælskommunens hjemmeside, som herefter har pligt til at vurdere bekymringen og eventuelt handle på den. Kommunen vil aldrig handle udelukkede på en bekymring, hvorfor man ikke skal være bange for at foretage en underretning, tværtimod er det ens ansvar og pligt. Er man i tvivl om kommunen tager underretningen tilstrækkeligt alvorligt, kan der efterfølgende rettes kontakt til Ankestyrelsen. Ved tvivl er I velkomne til at rådføre jer hos DUFs juridiske konsulent.

Ingen anmeldelsespligt

I modsætningen til reglerne for børn og unge under 18 år om den generelle underretningspligt, så har man ikke en pligt i øvrigt til at anmelde forhold, som mistænkes værende kriminelle. Naturligvis bør kriminelle forhold altid anmeldes til politiet, men realiteten er bare også, at det kan være ganske ubehageligt for ofret. Derfor anbefaler vi at man støtter ofret med hjælp og vejledning, hvis vedkommende ønsker at anmelde forholdet til politiet.

LITTERATUR

Sæt forebyggelse på dagsordenen.
Dansk Ungdoms Fællesråd, 2000
(Dansk Ungdoms Fællesråd, tlf. 39 29 88 88 eller
www.duf.dk)

Når legen går over stregen. Dansk Ungdoms
Fællesråd, 2001
(Dansk Ungdoms Fællesråd, telefon 39 29 88 88
eller www.duf.dk)

Børn er et fælles ansvar. Dansk Ungdoms
Fællesråd, 2001 (Dansk Ungdoms Fællesråd, tlf. 39
29 88 88 eller www.duf.dk)

Det uhørte overgreb.
Danmarks Idrætsforbund, 2000
(Danmarks Idrætsforbund, tlf. 43 26 26 26 eller
www.dif.dk)

Trivsel og Tryghed i foreningen.
KFUM-spejderne, KFUM og KFUK mfl. 2018

Når børn og unge deler intime billeder på nettet.
Red Barnet mfl., 2016

Bekæmpelse af seksuelle krænkelse i
idrætten gennem fortællinger af tidligere
krænkede udøvere. SDU, 2018

Overgreb mod børn.
Det kriminal præventive råd, 2007

Børn og unges digitale liv set med unges øjne.
SoMe-ungepanelet, 2017

LINKS

Medierådet for børn og unge:
<https://www.medieraadet.dk/>

Red Barnets Rådgivning:
<https://redbarnet.dk/sletdet/>

Center for digital pædagogisk rådgivning:
<https://cyberhus.dk/>

SAMVÆRSPOLITIK

Tryghedsvejledning. Det danske spejderkorps.
<https://dds.dk/>

SOS-mappe til lejrchefen. Danmarks Folkekirkelig
Søndagsskoler.
http://soendagsskoler.dk/fileadmin/Dokumenter/Generelt/SOS_lejrmappe.pdf

Det gode samvær i kirkens børne- og
ungdomsarbejde. Frikirkenet.
https://frikirkenet.dk/sites/default/files/pdf-upload/frikirkenet-det_gode_samvaer_jan2019.pdf

Samværspolitik i Radikal Ungdom. Radikal
Ungdom.
<http://www.radikalungdom.dk/wp-content/uploads/2019/02/Samv%C3%A6rspolitik-i-Radikal-Ungdom-2.pdf>

Samværspolitik i KFUM og KFUK.
<https://www.kfum-kfuk.dk/om/samvaerspolitik/>

Samværsregler. FDF.
<https://kredsservice.fdf.dk/kredsens-liv/regler/fdfs-samvaersregler/>

Samværspolitik. Ungdommens Røde Kors.
<https://www.urk.dk/sites/default/files/2017-06/Samv%C3%A6rspolitik.pdf>

KONTAKT

**Hvis du har brug for rådgivning
eller vil vide mere om DUFs
arbejde**

Kontakt

Simon R H Poulsen

Titel: Organisationskonsulent, afdeling for foreningsudvikling
Telefon: 60 20 14 22
E-mail: srp@duf.dk

Kan kontaktes i forbindelse med DUF's nationale lærings- og uddannelsesaktiviteter og om foreningsudvikling i DUF's medlemsorganisationer. Herunder temaer som lederskab, trivsel og samvær mm.

Mikkel Wrang

Titel: Juridisk konsulent, afdeling for foreningsudvikling
Mobil: 60 20 14 45
E-mail: mw@duf.dk

Kan kontaktes i forbindelse med juridisk rådgivning til DUFs medlemsorganisationer herunder alt fra spørgsmål om vedtægter, folkeoplysningstilskud til persondata. Herudover koordinerer Mikkel også konsulentopgaver eller oplæg indenfor foreningsudvikling og varetager optagelse af nye medlemsorganisationer og DUFs ledernetværk vest.

Frederik Fredslund-Andersen

Titel: Chef for Foreningsudvikling
Mobil: 60 20 14 21
E-mail: ffa@duf.dk

Kan kontaktes i forbindelse med foreningsudvikling, uddannelsesaktiviteter og ledelse i DUFs medlemsorganisationer.